

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Legenda aurea sanctorum, sive Lombardica historia

Jacobus <Genua, Erzbischof>

[Lyon], 20. Juli 1486

De sancto Francisco cxliiii

[urn:nbn:de:bsz:31-289352](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-289352)

De sancto

Leodegario



Et audiens q̄ in his tormentis deum laudaret. i linguā ei⁹ p̄cidi fecit. ⁊ postmodū eū cuidā custod tradidit: vt ip̄m nouis supplicijs reseruaret. Ille aut̄ vsū loquēdi non p̄didit sed p̄dicationi ⁊ exhortationi prout poterat vacabat. p̄dixitq; q̄n̄ et qualr ipse ⁊ ebr̄oin⁹ ex hac vita migrarēt. Lux autem immēsa in modū corone caput ei⁹ circūdedit. Quā cū multi vidissent quid hoc esset ab ipso ep̄o quesierūt. At ipse se in orōne p̄sternēs gr̄as deo retulit. ⁊ omnes astantes vt in melius vitam mutarent admonuit. Qd̄ ebr̄oin⁹ audiēs ⁊ inuidēs missis quatuor spiculatorib⁹ ip̄sus de collari p̄cepit. Cū ergo ipsum ducerēt. Air̄ eis. Non est inq̄ opus fr̄es vos diuti⁹ fatigari. Sed hic implete desiderii ei⁹ qui vos misit. Ad hoc tres illoz adco sunt cōpuncti q̄ ad pedes eius p̄cidentes veniā p̄cabātur. Quart⁹ vero cum eum decoi⁹ assēt. p̄tinus a demone arrept⁹ ⁊ in ignem piectus: vitā miserabilr terminauit. Biennio expleto audiens ebr̄oin⁹ corpus sancti viri multis miraculis illustrari. miserabilr cruciat⁹ inuidia. militē illum m̄sire: vt an sicse b̄i et veritas intimaret. Miles aut̄ supbus ⁊ arrogās cum illuc venisset: calce tumbā sancti p̄cutiēs exclamauit. Moriaf qui mortu⁹ miracula facere posse credit. Mor̄ ille arrept⁹ a demonio: ⁊ subito moriēs. morte sua sanctū amplius p̄mēdauit. his auditis ebr̄oin⁹ amplius inuidia torquebat. ⁊ famā sancti extinguere moliebatur. Sed iuxta p̄dicationē sancti gladio nequiter neq; ipse occidit. Passus est aut̄ circa annus dñi. dclxxx. tpe p̄stantini quarti.

De sancto Francisco, cxliiii. **F**ranciscus prius dice⁹ est iohes: sed postmodū mutato noīe franciscus vocat⁹ est. Cui⁹ mutationis noīs multiplex cā fuisse videtur. Primo rōne miraculi p̄notandi. Linguā eim gallicā miraculose a deo recepisse p̄gnoscitur. Unde d̄: in legenda sua q̄ semp cum ardore spiritali sancti repleret ardentia foris verba cructans gallice loquebat. Secūdo rōne officij diuulgādi. Unde dicit in legenda q̄ diuina prouidentia sibi hoc vocabulū indidit vt ex singulari ⁊ insueto nomine opinio ministerij ei⁹ toti citi⁹ innotesceret orbi. Tercio rōne effect⁹ p̄sequēdi: vt sc̄z p̄ hoc daretur intelligi q̄ ipse per se ⁊ per filios suos multos seruos peccati ⁊ diaboli debeat francos ⁊ liberos facere. Quarto ratiōe magnanimitatis in corde. Nam fr̄aci a ferocitate sūt dicti. q; eis inest natural feritas ⁊ magnanimitas anioz. Quito rōne virtuositatis in sermone q; ei⁹ sermo instar

odoriū ne p̄tra regnū aliquid moliretur in custodia detinēte. sanctitate ⁊ p̄uidētia ep̄i pace mirabili oēs gaudebāt. Sed post aliq̄d t̄pus rex malignoz p̄silio deprauat⁹. int̄m in viri dei odiū incitatur. q̄ oportunitatē ⁊ modū mortis ei⁹ attētius inquirebat. Sed ep̄s blande ferens. ⁊ oēs inimicos suos vt amicos amplectēs. egit cū rege vt diem pasce in v̄be cui p̄erat celebraret. Et ecce illa die nunciatū est ei q̄ rex in illa nocte quicqd̄ de morte eius tractauerat p̄ficere decreuisset. At ille nichil trepidans: s; illa die cū rege in mensa comunicās persecutorē sic fugit q̄ in luxuuiensi monasterio dño seruiēs etiā ebr̄oino q̄ monastico habitu latitabat sedula charitate seruiuit. Post modū rex morit⁹ ⁊ theodorici⁹ in regnū sublimatur. Quapropter leodegari⁹ ppli sui lacrimis ⁊ p̄cibus motus ⁊ abbat̄is impio cōpulsus ad sedē suā redijt ac ebr̄oin⁹ p̄tinus apostatauit ⁊ regis senescallus ordinat⁹ est. Qui licet prius malus fuerit. tñ postea fuit peior: totoq; studio leodegariū occidere nitēbat. Missis igit militib⁹ q̄ eū caperēt. cum hoc leodegari⁹ cōperisset eoz furore cedens dum in habitu pontificali de v̄be egrederef a militibus capif: q̄ ei statim oculos eruerūt. **P**ost bienniū sanct⁹ leodegari⁹ cum fratre suo garino quē ebr̄oin⁹ exulauerat in palaciū regis est adductus Cū ad irrisionē ebr̄oini sapiēter ⁊ pacifice responderet: neq; ille iussit garinū lapidib⁹ obuī. sanctūq; ep̄m tora die nudis pedib⁹ p̄quēdā fluiū sup acutissimos lapides decurrentē deduci.

De sancto

Francisco

securis vicia incidebat. Sexto rōne terroris in de
monū fugatiōe. Septimo rōne securitatis ex vir
tute ⁊ operū p̄fectionē. ⁊ honestatis in p̄uersario
ne. Atq̄ em̄ fr̄ciscas dici signa quedā instar secu
rius q̄ rome añ p̄sules ferebant q̄ erāt in terrore in
securitatem ⁊ in honorem. **A**



Franciscus seruus ⁊ amicus altissimi in ci
uitate assisij ortus ⁊ negociator effectus.
fere vsq̄ ad .xx. etatis sue annū t̄ps suus
vane viuendo p̄sumpsit. Quē dñs infirmitatis fla
gello corripuit. ac in virū alterū subito trāsforma
uit. ita q̄ iam spū p̄phetico pollere cepit. Nam
cum quadam vice ipse cū plurimis a perusinis ca
ptus. diro fuisset carceri mancipat⁹. dolētib⁹ alijs
hic solus exultat. ⁊ redargu⁹ sup hoc a p̄captiuis
rūdit. Ideo me exultare noueritis. q̄ ad huc san
ctus p̄ totū seculū adorabor. Quadā vice romā
causa deuotionis p̄ficiēs vestimēta sua deposu
it. ⁊ p̄aupis cuiusdā vestimēta induēs ante eccle
siam sancti petri inter p̄upes sedit. ⁊ cū eis ve
lur vnus ex illis auide māducauit. Et sepi⁹ sile fe
cisset nisi notoz verecūdia impediss⁹. Antiqu⁹
hostis cum a salubri p̄posito conabat auertere. ⁊
feminā quandā sue ciuitatis monstruose gibbosaz
cordi eius imittit. ⁊ nisi respiscat a ceptis: simlē
se facturū minatur. Sed a dño p̄fortatus audiuit.
francisce amara pro dulcib⁹ sume. ⁊ te ipsum cō
temne si me cupis agnoscere. Quendā igit le
prosum obtinū hīs: cum hmōi boies naturat̄ ml
tuz abhorretur diuini tñ memoꝝ oraculi accurrens

in oscula eius ruit: ⁊ post hoc ille statim disparuit
Quapropter ad leprosoꝝ habitacula p̄operat. et
eoz manus deuote osculans pecuniam donat.

Ecclēsiā sancti damiani orationis causa in
gredit. ⁊ imago xp̄i eum miraculose alloquit. Fr̄
cisce inquit vade repara domū meā que vt cernis
tota destruit. Ab ea igit hora anīa eius liquefa
ta est. ⁊ crucifixi cōpassio eius cordi mirabiliter est
infixa. Insistit sollicitate ecclesie repande. ⁊ vēditis
que hēbat cum pecuniā cuidam p̄bitero daret
et ille timore parentū recipe recusaret. coras ipso
eam p̄oiciēs tanq̄ puluerē vilipendit. Quapro
pterea patre ligat⁹ ⁊ captus pecuniā eidem resti
tuit. ac vestem pariter resignauit. ⁊ sic nudus ad
dñm euolauit. ⁊ cilicio se induit. Aduocat in super
seruos dei quendā simplicē virū quem loco patris
suscipiēs rogat vt cum pater eius maledicta p̄ge
mner ipse sibi econuerso bñdicat. Frater eius
carnalis byemali tpe franciscū vilibus pannicul
rectum orationi vacantē ⁊ tremebundum vidēs:
ait cuidam. Dic francisco vt de sudore suo vnā tibi
nummatā vendat. Qd ille audiēs alacriter r̄ndit
Reuera egobanc dño meo vendā. Quadas die
dum audiret ea que dñs discipulis suis ad p̄di
candum missis locutus est. statim ad vniuersa ser
uanda tota virtute p̄surgit. Soluit calciamenta
de pedibus. tunica vna sed vili induit. ⁊ pro corri
gia mutauit funiculū. Tempore niuis p̄ siluaz
ambulans a latronib⁹ capif. ⁊ ab eis quis sit req̄
situs p̄conē dei se esse asseruit. Quem illi arti
pientes in niuem p̄oiciūt dicētes. Jace rustice p̄
co dei. **M**ulti nobiles ⁊ ignobiles clerici
⁊ laici sp̄reta seculi pompa eius vestigijs adbe
runt quos pater sanct⁹ docuit euangelicam perfe
ctione implere paupertatē ap̄: ebēdere ⁊ per viā
sanctē simpliciatatis incedere. Scripsit p̄reca
euangelicā regulam sibi ⁊ suis fratribus habitis
⁊ habendis quā dñs papa innoçēcius p̄firmavit
Lept̄ extunc frequentē v̄bi dei semina sparge
re et ciuitates ⁊ castella seruoꝝ mirabili arcure
Frater quidam erat quantū a foris videbatur
eximie sanctitatis sed tñ ad modum singularis q̄
tanta districtione silentiū obseruabat: vt nō ver
bis sed nutibus p̄fiteretur. Cūq̄ sanctus ab om
nibus laudaret. vir dei illuc adueniens dixit. Si
nite fr̄es. nec michi in eo diabolica figmēta lauda
te. Non est semel vel bis in hebdomada p̄fiteri.
Qd si nō fecerit diabolica tēptatio est: ⁊ deceptio
fraudulenta. Non est q̄ illū fratribus. digitus
ori suo imposuit. ⁊ caput p̄cutiens se nullatenus

De sancto

Francisco

confessurū innuit. Nō post multos dies ad vomitū redijt. et in facinerosis acerbis vitā finiuit. Fatigatus in itinere seruus dei dū asinū equitaret. soci⁹ frater leonardus de asinio sistr fatigatus intra se cepit cogitare ac dicere. Nō de pari ludebāt huius parentes et mei. Et cōtinuo vir dei de asino descēdens dixit fratri suo. Nō puenit me eq̄rare et te pedirē venire. q̄ nobilioꝝ me fuisi. Stupefactus frater ad pedes patris p̄didit. et veniam postulauit. Trāseunti sibi aliqñ mulier quedā nobilis cōcoto gradu occurrit. cui⁹ lassitudine et interclusos anhelitus miserat⁹ quid nā requireret inquisiuit. Et illa. Oia p me parer q̄ salubre ppositū qd̄ concepi viro impediēte non exequor. sed in seruicio xp̄i michi plurimū aduersat. Cui ille. Uade filia. q̄ cito de eo consolationē recipies. et ex parte dei oipotētis et mea sibi denūciēs q̄ nunc est tēpus salutis. postmodū equitatis. Qua denūciante vir subito imutat⁹ et cōtinentiā pollicet. Quidā rustico in quadā solitudine siti deficienti fontem aque ibidē suis orationibus impetrauit. Cuidam fratri sibi ad modū familiari secretū hoc sancto instigāte spū retulit dicens. Hodie est aliq̄ seruus dei sup̄ terram ppter quē quo aduixerit. non p̄mittet dñs famem sup̄ homines deseuire. Sed sic p̄caldubio fuisse narrat. Sed illo sublato tora in cōtrariū conditio p̄mutat⁹. Nam post eius felicē transitū p̄dicto fratri apparuit dicēs. Ecce iam ventis fames quam donec uiuerē ego uenire sup̄ terrā dñs non p̄misit.

In festo pasce cum fratres in heremo greci mēsam accuracius solito albis et vitreis p̄parassent. et vir dei hoc p̄sperisset. p̄tinus gressum retrahēs capellū cuiusdā paup̄is qui tunc aderat capiti suo imponit. et baculū manu gestans foras egredit⁹ et ad hostiū p̄estolat. Māducantibus iḡ fratrib⁹ clamabat ad hostiū vt amore dei pegrino pauperi et infirmo elēmosinā largiant⁹. Uocāt⁹ paup̄ ingreditur. et in terra solus recūbens discū ponit ī cinere. Nō vidētes fratres stupore nimio sunt repleti. Quibus ille ait. Mensam vidi paratā et ornātā et pauper hostiatim euncū vnicū non esse cognoui.

Paup̄ratē in se et in alijs adeo diligebat. vt paupertatē dñam suam semp̄ vocaret. Sed qñ paup̄iorē seipso videret p̄tinus inuidebat et se ab alio vinci timebat. Nam et cū die quadā paup̄culū quendā obuium habuisset. ait socio suo. Magnas verecundiā intulit nobis hui⁹ inopia. et nostrā paupertatē plurimū rēp̄hendit. Nam p̄ meis diuitijs meam dñam paupertatem elegi. et ecce ampli⁹ reluctet in isto.

Dum quidā paup̄ coram eo trāsiret.

et vir dei intima fuisset cōpassione cōmotus dixit ei socius. Et si hic sit pauper sed forsitan ī tora provincia non est eo ditior: volūtate. Cui vir dei dixit. Cito tunicā tuā exue et pauperi tribue. et ad eius pedes p̄stratus culpabilē te clama. Cui ille p̄tin⁹ obediuit.

Quadā vice tres mulieres facie et habitu et per omnia similes obuias habuit que eum taliter salutauerūt. Bencueniat dñā paup̄tas. Et cōtinuo disparuerūt. et vltra vise nō sunt. Cui ad ciuitatē arecū deuenisset et ibi bellū intestinū cōmotū fuisset vidit vir dei de burgo sup̄ terram illā demones exultantes. Uocāsq̄ socium suū nomine siluestriū dixit ei. Uade ad portā ciuitatis et demonibus vt ciuitatē creant ex parte dei omnipotētis precipe. Qui festinās ante portā valenter clamauit. Ex pte dei et iussu patris n̄ri francisci discedite demones vniuersi. Sicq̄ omnes ciues post modicum ad cōcordiā redierūt. Predictus autē siluester dū adhuc sacerdos secularis esset vidit in somnis crucē aureaz de ore francisci prodeuntē cuius summitas celos tangebatur. cuius brachia protensa in latū vtranq̄ mūdi partē amplexandoangebant. Cōpunctus sacerdos. p̄tinus mūdū deserit et viri dei p̄fectus imitator: efficit.

Existente viro dei in orōne dyabolus ter eū proprio noīe vocauit. Cui cum sanctus respondisset adiecit. Nullus est adeo in hoc mūdo peccator. cui si cōuersus fuerit. nō indulgeat dñs. Sed quicūq̄ semetip̄m penitentia dura necauerit misericordias ī perpetuo nō inuicet. Continuo seruus dei per reuelationē cognouit hostis fallaciā. quomō misus fuerit ad teporē eum reducere. Cernens autē hostis antiquus quia sic non p̄ualuit. grauē carnis temptationē eidem immisit. Qd̄ vir dei senties veste deposita cordula durissima se verberat dicēs. Eya frater asine sic te manere decet. sic subire flagellū. Sed cum tēptatio nequaq̄ discederet. foras extens in magnā niuem se nudū demersit. Accipientesq̄ niuem in modū pile. septē glebas cōpingit quas sibi proponens cepit alloq̄ corpus. Ecce inquit bec maior vxor tua. iste quatuor duo filij sunt et due filie tue. relique due sunt seruus et ancilla. festina ergo omēs induere: qñ frigore moriunt. Si autē eoz multiplex sollicitudo te molestat. vni dño sollicitus serui. Flico dyabolus cōfusus abscellit et vir dei deū glōrificans in cellā redijt. Cum apud dñm leonē cardinalem sancte crucis ab eo rogat⁹ aliq̄ diu moraret. nocte quadā demones ad ip̄m venientes euz grauissime verberauerūt. Uocāsq̄ sociū et res sibi aperiēs ait. Demones sunt castaldi dñi nostri quas destinat.



De sancto

ipse ad puniēdos excessus. Ego vere offensam nō recolo quā per misericordiam dei satisfactione nō lauerim. Sed forte ideo castaldos suos in me pmisit irruere. qz maneo in curijs magnatū qd forsitan fratribus meis paupculis bonā suspitionē non generat. qz forte me estimant delicijs abundare. Et surgens summo mane inde recessit. Existente aliquādo eo in oratione. audiuit sup tectū domus cateruas demonū discurretes euz strepitu. Qui cōcitus foris exiens et crucis signū sibi imprimens dixit. Ex parte oīpotentis dei vobis dico demones. vt quicqd vobis pmisum est in meo corpore faciatis. Libenter enī omnia sustinebo. qz euz maiore inimicum non habeam corpe vindicabitis me de aduersario meo. dū in ipso vice mea exercebitis vltionē. Confusi igit demones euanesūt. **F**rater quidā socius viri dei in extasi factus inter ceteras celi sedes vidit vnā dignissimā et nobili gloria pfulgentem. Qui cum miraret eum tam pclara sedes seruariet audiuisset. Sedes ista vni de ruentibus picipibus fuit. et nunc humili frācisō parat. Et exiens ab oratiōe virū dei interrogauit dicēs. Quid de te opinaris pater? Et ille. Video michi maximus peccator. Statimqz in corde fratris spiritus dixit. Cognosce qz vera fuit visio quā vidisti. qm ad sedem p superbiā perditāz humilitas leuabit humilimū. **E**t in visioe seruū dei supra se serapbin crucifixū aspexit qui crucifixionis sue signa sic euidenter ei impsit. vt crucifixus videret et ipse. Consignans manus et pedes et latus crucis caractere. Sz diligētī studio ab oīm oculis ipa stigmata abscondēbat. Quidā tamen hec in vita viderunt. Sed in morte plurimi cōspexerunt. Quod autē hec stigmata per omnia vera extiterint multis miraculis ostensum est. Quoz duo q post eius obitum contrigerunt hic interserere sufficiat. **I**n apulia vir quidē noīe rogerius ante ymaginē sancti francisci stans cepit cogitare dicēs. Esset ne hoc verus vt tali claruisset miraculo. an pia fuisset illusio siue suoz fratru simulata inuētio. Quod dū mente reuolueret subito audiuit sonū quasi spiculū psiliēs de balista. sensitqz se in sinistra manu grauitervulneratū. Sed cū in cirotbeca nichil lesionis apparet. cirotbecaz de manu extraxit. et graue vulnus quasi sagitte in palma cōspexit. ex quo tanta vis padebat ardoris vt totus ex dolore z ardore deficere videret. Cumqz peniteret et se beati francisci stigmata credere veraciter testaret post duos dies dū sanctū dei p sua stigmata exorasset fuit cōtinuo liberatus. **I**n regno quoqz castelle cū quidā vir

Francisco

sancto francisco deuotus ad cōpletoriū pergeret. ab insidijs ad mortē alterius ibi paratis ex errore impetit. et letaliter vulneratus semiuiuus relinquitur. Deinde gladiū in gutture crudelis licor infixit et extrahere nō valens recessit. fit vndiqz cōcursus et clamor. et ab oībus plangit mortuus. Cum autē nocte media campana fratru ad matutinas pulsaret. vxor clamare cepit. **M**idi dñe surge et vade ad matutinas qz cāpana te vocat. Statim ille manū eleuans videbat alicui inuere vt gladiū extraheret. Et ecce vidētibus omibus gladius quasi validissimi tactatus manu pugilis eminus psiliuit. Statimqz ille pfecte sanatus se erexit dicēs. **B**eat⁹ franciscus ad me veniēs. suaz stigmata meis vulneribus apponens. eoz suauitate cuncta vulnera delinuit. et cōtractu mirifice solidauit. Qui cū vellet discedere sibi innuebā vt gladiū abstraheret. quia loqui aliter nō valebā. Quē statim apprehēdēs valide piccit et stigmatib⁹ sanctis vulneratū guttur demulcēs pfecte sanauit. **I**n vrbē roma clara illa luminaria orbis sz beatus franciscus et beatus dñicus corā dño hostiense q postea fuit sumus pōtifer aderant. Dixitqz eis ep̄s. Cur nō facimus de vris fratribus ep̄os et p̄latos. q documento et exēplo ceteris pvalent. fit inter sc̄tōs de rīdendo longa cōtentio. Uicit tandē humilitas franciscū ne se pponeret. Uicit et dñicū vt primo rīdendo humiliter obediret. Dixit ergo beatus dñicus. Dñe gradu bouo si cognoscūt sublimati sūt fratres mei nec pro meo posse pmittā vt aliud assequantur specimē dignitatis. Post hoc rīdens sanctus frācis⁹ dixit. Dñe minores ideo vocati sūt fratres mei vt maiores fieri nō psumāt. **I**git beat⁹ frācisus columbina simplicitate plenus omēs creaturas ad creatoris hortat amorē. predicat aubus. audif ab eis. tangunt ab ip̄o. nec nisi licenciate recedunt. **I**rundines dū eo pdicante garrirēt. ip̄o imperate p̄tinus cōticescūt. **I**n apud prociunculā iuxta eius cellā cicada in ficu residens frequenter cantabat. Quā vir dei manū extendens vocauit dicēs. Soror mea cicada veni ad me. Que statim obediēs sup eius manū ascēdit. Cui ille. Canta soror mea cicada et dñm tuū lauda. Que p̄tinus canens nō nisi licenciatā recessit. **P**arat lucernis lampadib⁹ et candelis nolēs sua manu deturpare fulgorem. **S**up petras reuerēter ambulat intuitu eius q dicitur petra. **L**egit de via vermiculos ne transeuntū pedib⁹ conculcens. Et apibus ne inedia perant glacie hiemali mel et optima vina iubet apponi. **I**fraterno noīe anialia cūcta vocabat. **M**iro et

De sancto Francisco

Ineffabili gaudio replebat ob creatoris amorē cū solem lunā et stellas intuebat. et eas ad creatoris amorē inuitabat. **C**or: onam sibi magnā fieri pbi: bebat dicens. Nolo q̄ fratres mei simplices partē habeant in capite meo. **C**ir: quidā ad modū secularis. cum seruū dei franciscū apud sanctū seuerinū p̄dicantē inuenisset. vidit deo sibi reuelāte sanctū franciscū duobus trāsuersis ensibus valde fulgentibus in modū crucis signatū. quoz̄ vnus a capite vsq̄ ad pedes alius a manu in manū p̄ pectus trās uersaliter tendebat. Quem cū nunq̄ uidisset tali iudicio re: agnoscens cōpunctus d: dūne introiit. et vitā feliciter cōsummauit. **C**um infirmitate oculo: ex fletu continuo incurrisset suadentibus q̄ abstineret a lacrimis sic r̄didit. Non est ob amorē luminis qd̄ habemus cōmune cū mufcis eterne lucis uisitatio repellēda. Cum autē a fratribus uigretur ut pateret infirmitati uisus remediū adhiberi et cyurgicus instrumentū ferreū igne candens in manu teneret. uir dei ait. Mi frater ignis esto michi in hac hora. ppicius et curialis. p̄cor: dñm qui te creauit ut tuū michi calores tēperet. Et hoc dicens signū crucis cōtra illud edidit. P̄ofundatoḡ illo in tenera carne ab aure vsq̄ ad supalium nullū ueretur dolorē sensit. **A**pod beremus sancti y: bani seruo dei egritudine validissima laborante. cum ipse defectū nature sentiēs uini poculū postulasset. ni. bilq̄ adesset. allatā sibi aquā signo crucis edito b̄ndixit. Mor in optimū uinum cōuersa est. Qd̄ deserti loci paup̄tas impetrare non potuit. uiri sancti puritas ipetravit. Ad cuius gustum subito cōualuit. **M**alebat de se vituperius audire q̄ laudem. Et ideo euz̄ populi merita in eo sanctitatis extollerēt p̄cipiebat alicui fratri ut uerba ip̄m uisificancia suis auribus cōculcādo p̄ferret. Cūq̄ frater ille licet inuitus eum rusticum et mercenariū impitum et inutile diceret. exhibarat dicebat. Benedicat tibi dñs quia tu uerissima loqueris. et talia me decet audire. **N**on tam seruus dei p̄esse uoluit q̄ sub esse. nec tam p̄cipere q̄ parere. Idcirco generali cedās officio gardianū petijt cuius per omia uolūtati subiaceret. fratri quoq̄ cum quo solitus erat ire semp̄ p̄mittebat obedientiam et seruabat. **C**ū frater quidā et contra legem obedientie aliquid fecisset. et penitentie signā haberet. uir tñ dei ad alioz̄ terrorem eius capucium in ignem p̄ici iussit. Cūq̄ p̄ morā capucium fuisset in medio ignis. p̄cepit ipsum extrahi et fratri restitui. Extrahitur igitur capucium de medio flammaram nullum habens adustionis uestigium

Quodam tēpore p̄ paludes ueneciarū ambulans inuenit maximā auium multitudinē cantantiū in palude dixitq̄ ad focū. Sor: ores aues laudāt creatorē suoz̄. Samus et in earū medio horas canonicas dñi decantem. Quibus intrātib⁹ aues more nō sunt. Sed quia ob nimium garritum se inuicē audire non poterūt ait. Sor: ores aues a cantu cessa te donec laudes debitas dñi p̄soluamus. Quibus statim tacētib⁹ finitis laudib⁹ licentiā cantandī dedit. et statim cantū suū more solito resumpserūt. Inuitatus deuore a quodā milite dixit ei. Frater hospes meis monitis acquiesce. et pctā tua confitere quia cito a tibi māducabis. Qui statim acquiescens domui sue d. sp̄ouit et penitentiā salutarē accepit. Cum ergo ad mensam intrassent hospes subito expirauit. **C**um quandā auium multitudinem repisset. et eas uelut rationis participes salutasset dixit. fratres mei uolucres multū debetis laudare creatorē uestrū q̄ plumis uos induit. pennas ad uolandū tribuit. aeris puritatē cōcessit. et sine uestra sollicitudine uos gubernat. Aues autē ceperūt uersus eū extendere colla. p̄tendere alas ap̄ire rostra. et in illū attēre respicere. Ille uero p̄ medium earū transiens tunica p̄tingebat easdē nec tamen aliqua de loco est mora donec licentia data omnes insimul auo: auerūt. **C**um apud castrū almartū p̄dicaret. p̄pter garritus yundinum ibidem nidificantius audiri nō poterat. Quib⁹ ille Sor: ores mee yūdines iam tps̄ est ut loquar ego quia uos satis dixistis. Tenete silentiū donec uerbum dñi compleat. Cui cōtinuo obediētes p̄tin⁹ conticuerunt. **T**ransiēte aliquando uiro dei p̄ apuliam vnā bursam magnā repperit in uia denarijs tumescētē. Quam socius uidens accipe uoluit ut paup̄ibus erogaret. S; nullatenus ille p̄misit dicens. Nō licet fili alienū auferre. Sed euz̄ ille uehemēter instaret. frā: scus paululum orans iubet ut bursam tollat. q̄ iam colub: u: p̄o pecunia cōtinebat. Qd̄ uidēs frater timere cepit. Sed obediēre uolens et implere mandatū. bursam manib⁹ capit. et unde magnus serpens p̄tinus exiliuit. Et ait sanctus. Pecunia seruis dei nichil aliud est q̄ dyabolus et coluber uenenosus. **C**um frater q̄dam grauiūter temptaretur cogitare cepit q̄ si aliquid scriptū de manu patris haberet. ipsa. p̄tinus tēpratio fugaret. Sed cū rem sibi nullaten⁹ ap̄ire auderet. quadā uice uir dei uocauit eum dicens. Porta michi fili cartam et atramentū quia laudes quasdā dei scribere uolo. Quas cum scripsisset ait Accipe cartā hanc et vsq̄ ad diem mortis tue cu-

De sancto

Francisco

studias diligenter. Statimq; ois temptatio ab eo recessit. **I**dem quoq; frater dñi sanctus infirmus iaceret cogitare cepit. Ecce morti appropinquat parer. et q̄ plurimū consolaret si post mortē haberem tunicā patris mei. Post modicū sanctus franciscus vocat eum dicens. Tibi trado tunicam istā et post mortem meam ipsam habeas pleno iure. **C**um apud alexandriā lombardie cum quodaz honesto viro hospitar⁹ fuisset. ab eo rogat vt propter eu āgelij obseruantia de omī apposito mādu caret. Qui cū eius deuotioni assentiret ille accurrens caponē septennē preparat māducādū. Māducātibus illis infidelis quidā amore dei elemosinas petijt. Mox vir dei nomē audiēs benedictū mēbrum sibi transmittit caponis. Reseruat infelix datū. et in crastinū dum sanctus p̄dicaret osidit dicens. Ecce quales carnes comedit iste frater quoz vt sanctū honoratis. Nā michi hoc in sero tribuit. Sed cū membrū caponis ab omībus piscis videretur. velut insanus ab omni pp̄lo increpaf. Qd cū ille didicisset erubuit. et veniā postulauit. Redieruntq; carnes ad sui speciē postq̄ redijt p̄uaticator ad mentem. Dum quadā vice ad mensam sederet. et de paupertate beate virginis et filij eius collatio fieret. prius vir dei a mensa surgens singultus ingeminat dolorosos. et perfusus lacrimis sup nudam humū reliquū panē manducat. **S**acerdotalibus manibus quibus cōficiendi dñici corporis sacramentū est collata potestas. magnā volebat reuerentiā exhiberi. Vñ et sepe dicebat. Si sancto cuiq; de celo venienti. et paupculo alicui sacerdoti me p̄tingeret obutare. ad sacerdotis manus deosculādas citius me conferrē. ⁊ sancto dicerem. Expecta me sancte laurētī quia manus hui⁹ verbū vite cōtrectāt et vltra humanū aliquid possident. **M**iraculis multis in vita claruit. Naz panes et ad benedicendū oblatis multis infirmis attulere salutē. Aquam in vinum cōuertit et inde eger quidā gustans prius sanitatē recepit. Et multa alia miracula fecit. Cū vero ad dies iaz appropinquaret extremos. lōga infirmitate p̄fectus sup nudā humū poni se fecit. fecitq; oēs fratres ibidē assistentes ad se vocari. et manus singulis imponēs oibus ibi p̄sentibus bñdixit. et instar cene dñice singulis buccellā panis diuisit. Inuitabat vt moris sui erat omnes creaturas ad laudes dei. Nam et mortē ipsam cūctis terribilē et exosā horrabat ad laudem. ei⁹ letus occurrit. et ad suū inuitabat hospitiū dicens. Beneueniat foroz mea moris. Ad extremā igit horam veniē a dormiuit in

dñio. Cuius animā quidā frater vidit in modū stelle similis lune in quantitate. soli in splendorē. **M**inister fratrum in terra laboris nocte auq; in hora iaz vltima positus cum diu iam amisset loquelam subito clamās dixit. Expecta me pater. expecta ecce iam venio tecū. Querētib⁹ fratribus quid diceret ait. Nō videtis patrē nostrū franciscū qui vadit in celū. Et statim in pace obdormiuit. et patrē secutus est. Cū quedam dña que beato francisco deuota extiterat viam vniuersę carnis fuisset ingressa. et derici et presbiteri feretro exequias celebrātes astarent. subito se mulier erigit sup lectum. et vnū de astantibus sacerdotib⁹ vocat dicens. Volo pater cōfiteri ego em̄ mortua fuerā. et diro eram carceri mancipanda. qm̄ peccatū quod tibi pandam necdum cōfessa fueram. Sed orante p̄ me sancto francisco ad corpus michi redire indultū est vt illo reuelato peccato venias merear. Statimq; vt istud manifestauero in pace cernētibus vobis quiescā. Confessa igit et absolutione recepta mox in dñio obdormiuit. Cuz fratres de vicera plaustrū quoddam a quodā viro mutuo peterēt. Ille indignat⁹ rñdit. Ego potius duos ex vobis cū sancto francisco excoariē q̄ plaustrū meuz vobis acomodarē. Sz in se reuerus semetipm̄ redarguit et blasphemie penituit iras dei formidās. Moxq; filius eius infirmas. et ad extrema deducit. Qui filiū defunctorum vidēs in terra volutabat et flēs. sanctū franciscum inuocās dicebat. Ego sum qui peccavi me flagellare debuisti. Redde sancte iaz deuote p̄canti. quē abstulisti impie blasphemanti. Mox filius eius surrexit et planctū p̄hibens ait. Cū mortuus essem sanctus franciscus p̄ quandā viam longā et obscurā me ducens in quodā randē me viridario pulcherrimo collocauit. ac deinde dixit michi. Reuertere ad patrē tuuz nolo te amplius detinere. **P**auper quidā cuidam diuiti debēs quandam pecunie quātitatē rogauit vt sancti frāncisci amore sibi terminū prolongaret. Cui ille supbe rñdens. tali inquit loco te recludā vbi nec franciscus nec alius poterit te iuuare. Moxq; illum vinculatum in carcerē obscurū inclusit. Paulopost sanct⁹ franciscus affuit. et fracto carcere ruptisq; vinculis hominē incolumē reduxit ad pp̄ria. **Q**uidaz miles sancti francisci operibus et miraculis detrahens. cum quadā vice luderet ad taxillos vesania et incredulitate plenus circūstantibus ait. Si franciscus est sanctus. xvij. veniāt in taxillis. Mox in eis senarius triplicat⁹ apparuit. et vsq; ad nouem vices quolibet. suo iactu ter senos accepit. Sz iusa

De sancta

Pelagia

niam addens insanie ait. Si verū est q̄ franciscus iste sit sanctus cadat hodie corpus meū gladio. Si vero sanctus nō est euadā incolumis. Iudo finito vt eius oratio fieret in pctm̄. cum nepoti suo inferret iniuriam ille gladiū accipiēs in viscera patruī transfixit et prius interfecit. **¶** Cur quidaz cruce sic p̄ditō vt nullatenus se mouere posset. sanctum franciscū talibus vocib⁹ indamabat. Adiuua me sancte francisce. memor deuotionis ⁊ seruij quod tibi impēdi. Nam in asino meo te portauī. sanctos pedes tuos et manus osculatus fui. et ecce morior doloris huius durissimō cruciatū. Morq; ille sibi apparens cum paruulo baculo qui t̄bau in se figuram habebat locū doloris retigit. et fracto apostemate sanitatē prius recepit. Sed t̄bau signū sup locū remansit. Hoc signo sanctus franciscus litteras suas cōsueuerat signare. **¶** Cum in castro pomerio in montanis apulie puella quedā et patri et matri vnica fuisset defuncta. ⁊ mater sancto francisco deuota nimia tristitia fuisset absorpta apparuit ei sanctus dicens. Noli flere quia lucerne tue lumē qd̄ deploras extinctū mea est tibi intercessiōe reddendū. Mater igit sumpta fiducia corpus extinctum nō pmisit efferrī. sed sancti francisci nomē inuocans. et mortuā filiam apprehēdēs eam incolumen alleuauit. **¶** In vrbē roma cū puer paruulus de fenestra palacij cecidisset. et penitus exspirasset beatus franciscus inuocat. et vite prius restituit. **¶** In ciuitate suesa cum quedam domus corruēs quedam iuuenē extinctisset. et cadauer iā in lecto ad sepeliendū posuissent. mater beatū franciscum tota deuotiōe qua poterat inuocabat. Et ecce circa mediā noctē puer oscitauit. et sanus surrexit. et in laudis verba prupit. frater iacobus reatinus cū in nauicula parua fluiū quendā cū fratribus p̄transisset. et socijs iam sup ripiam positjs p̄ostremo se ad nauis exitū prepararet reuoluta naue ip̄e in pfundus fluminis est dimersus. fratribus igit p̄ liberatione submersi beatū franciscū inuocātibus. ip̄o etiā corde vt poterat beati francisci auxiliū implo:ate. ecce p̄dictus frater per pfundū sicut per aridā ambulabat. et demersam nauiculā capiens cū ea perueit ad litus. Vestimenta autē eius madida facta non sunt nec aque gutta p̄ocinavit ad tunicam.



maxima trāsibat. ita vt michi sup̄ eam nisi aurum et argentū et preciosi lapides viderent. ita vt quocunq; iret. aerē diuersorū aromatuū odore repleret quā p̄dicebat et sequebat multitudō maxima puellarū et pueroꝝ. qui et ip̄i p̄claris erāt induti vestimētis. Quā quidā sanctus pater noīe veronus ep̄us elyopoleos que nunc damiana vocat vidēs amarissime flere cepit ex eo q̄ maiorē curam habebat placere mundo q̄ ip̄se haberet placere deo. Procidensq; sup pauimentū faciem suam cū terra p̄cutiebat. et ip̄am terram lacrimis rigans dicebat Altissime deus ignosce michi peccōi qz vnus diei meretricis ornatus tori vite mee idultriā supauit Ne me dñe cōfundat vni meretricis ornar ante spectū tremende maiestatis tue. Illa p̄ terrenis sumose studio decorauit ego tibi imortali dño placere p̄posui. et p̄ meā negligentia non iplui. Dixitq; his qui scū erant. In veritate dico vobis qd̄ deus hanc cōtra nos in iudicio p̄ducturus est. qm̄ bectam solicate se depingit. vt terrenis amatoꝝ bus placeat. et nos celesti sponso placere negligimus. Dum hec et similia diceret subito obdormiuit. Visumq; est sibi q̄ quedā columba nigra et fetida nimis. circa eum celebrantē missam volaret. Qui dū carbecuminos abscedere p̄cepisset colūba disparuit et post missam rediens. et ab ip̄o ep̄o in vase quodā aque mersa munda et candida extensā alte volauitq; videri nō potuit. Enigilans igit dum quadā vice ad ecclesiā p̄cedens p̄dicaret. et pelagia p̄sens esset. adeo cōpūta est q̄ ci litteras

De sancta pelagia clv A
Pelagia prima feminaz antiochie ciuitatis rebus et diuitijs plena. corpore pulcherrima habitu ambiciosa et vana. aīo et corpe impudica. Quadā vice per ciuitatē cū ambitione